

บทที่ 7

การจัดบริการสงเคราะห์และสวัสดิการนักเรียน

การจัดบริการสงเคราะห์และสวัสดิการนักเรียนนั้นโรงเรียนจำเป็นต้องจัดให้มีขึ้น ส่วนจะจัดให้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ รวมทั้งสถานภาพของสถานศึกษา นักเรียน สภาพแวดล้อมทางสังคม ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องใช้ดุลยพินิจและการตัดสินใจ ดำเนินการให้ถูกต้องเหมาะสมสอดคล้องสนองตอบสภาพความจำเป็นและความต้องการของนักเรียน บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องโดยทั่วไป บริการสงเคราะห์และสวัสดิการนักเรียนที่โรงเรียนอาจเลือกจัดดำเนินการได้มีดังนี้

1. บริการทุนการศึกษา
2. บริการอาหารกลางวัน
3. บริการค่านันทนาการ
4. บริการรับ-ส่งนักเรียน
5. บริการรักษาความปลอดภัยในโรงเรียน
6. บริการค่านการสื่อสาร
7. การจัดบริการศิษย์เก่า
8. การจัดร้านค้าของโรงเรียน
9. การเรียนรักษาดินแดนและการยกเว้นการเกณฑ์ทหาร

จุดมุ่งหมาย

หลังจากศึกษาบทที่ 7 แล้วนักศึกษาสามารถอธิบายการจกบริการสงเคราะห์และสวัสดิการนักเรียนในแงตาง ๆ ตอไปนี้ได

1. ความจำเป็นและประโยชน์
2. วัตถุประสงค์
3. รูปแบบการดำเนินงาน
4. ปัญหาและอุปสรรค

บริการทุนการศึกษา

ความจำเป็นและประโยชน์

นักเรียนบางคนมีสติปัญญาสูงแต่ไม่มีโอกาสที่จะไดศึกษาเล่าเรียนในระดับสูง ทั้งนี้เนื่องมาจากสาเหตุสำคัญประการหนึ่ง คือ ขาดทุนทรัพย์หรือเงิน ดังนั้น หากมีโอกาและมีความสามารถในด้านตาง ๆ ผู้บริหารโรงเรียนน่าจะไดจัดดำเนินการเรื่องทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่ซ้ดสน เพื่อเปิดโอกาสให้ได้รับการ

วัตถุประสงค์ของการบริการทุนการศึกษา

1. เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดทุน
2. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีความรู้ ความสามารถ มีสติปัญญาดี ได้ศึกษาเล่าเรียน ตามสมรรถนะของตน
3. เพื่อแบ่งเบาภาระทางด้านการเศรษฐกิจของผู้ปกครอง
4. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนที่มีความประพฤติดี เรียนดี แต่ขาดทุนทรัพย์

รูปแบบการดำเนินงาน

1. ประเภทของทุนการศึกษา อาจจัดได้ 3 ประเภท คือ
  - 1.1 ทุนการศึกษา
  - 1.2 เงินยืมเพื่อการศึกษา
  - 1.3 บริการจัดหางานทำ
2. แหล่งที่มาของเงินทุน
  - 2.1 ทุนการศึกษาของรัฐบาล
  - 2.2 ทุนการศึกษาที่เอกชนหรือองค์การทางร้านต่าง ๆ บริจาคให้
  - 2.3 ทุนการศึกษาที่ทางโรงเรียนได้จากการจัดกิจกรรมต่าง ๆ
  - 2.4 ทุนจากการจัดตั้งมูลนิธิหรือได้รับการสนับสนุนจากสมาคมศิษย์เก่าสมาคมครูผู้ปกครอง

3. การดำเนินการงานบริการให้ทุนการศึกษา

- 3.1 ตั้งคณะกรรมการพิจารณานักเรียนที่สมควรได้รับทุน
- 3.2 คณะกรรมการให้ทุนนักเรียนที่ประสงค์จะขอทุน เขียนคำชี้แจงเหตุผลที่ขอรับทุน
- 3.3 คณะกรรมการขอหลักฐานและความเห็นเพิ่มเติมจากครูประจำชั้น อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายแนะแนว และครูอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน
- 3.4 คณะกรรมการสัมภาษณ์นักเรียน
- 3.5 คณะกรรมการไปพบผู้ปกครองและสัมภาษณ์ผู้ปกครองที่บ้าน

4. หลักเกณฑ์ในการพิจารณาให้ทุนการศึกษา ควรมีดังนี้ (เสริมศักดิ์

วิศาลาภรณ์ 2520 : 32)

- 4.1 จุดมุ่งหมายของการให้ทุนการศึกษาคือคือ ให้ความช่วยเหลือทางการเงิน โดยที่ถ้าไม่ได้รับความช่วยเหลือก็จะไม่สามารถเรียนหนังสือได้
- 4.2 ความช่วยเหลือทางการเงินทั้ง 3 ประการ คือ ทุนการศึกษา เงินยืม และการจัดหางานทำ อาจจัดให้นักเรียนได้รับแต่ละอย่างหรือรวมกันก็ได้
- 4.3 ค่าใช้จ่ายของนักเรียนควรจะมาจากรอบครัวของนักเรียนก่อน ทุนการศึกษาเป็นเพียงส่วนประกอบเท่านั้น
- 4.4 ในการพิจารณาให้ความช่วยเหลือทางการเงิน น่าจะพิจารณาความสามารถทางการเรียนประกอบไปด้วย
- 4.5 โรงเรียนควรจะประกาศให้นักเรียนทราบว่า ค่าใช้จ่ายตลอดทั้งปีเป็นเท่าไร เพื่อนักเรียนจะได้ทราบและหาทางแก้ไขทางการเงิน

- 4.6 รายละเอียดของนักเรียนจะช่วยให้การพิจารณาให้ความช่วยเหลือทางการเงินได้ง่ายขึ้น
  - 4.7 ทูนางประเภทเป็นทุนที่มีเกียรติ จะต้องพิจารณาการให้ทุนด้วยความรอบคอบเป็นพิเศษ
5. บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารในการจัดบริการทุนการศึกษา มีดังนี้
- 5.1 กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดบริการทุนการศึกษา
  - 5.2 วางแผนดำเนินการในการจัดหาทุนทั้งจากการบริจาคและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งเงินทุน
  - 5.3 ติดต่อประสานงานขอความร่วมมือจากบุคคล องค์กร นิติบุคคล
  - 5.4 กำหนดผู้รับผิดชอบและจัดตั้งคณะกรรมการ
  - 5.5 กำหนดระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ
  - 5.6 เผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการบริการให้ทุนการศึกษาไปยังชุมชนเพื่อขอรับการสนับสนุนและรายงานผลการดำเนินการให้ทราบ

ปัญหาและอุปสรรค

1. จำนวนเงินทุนมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่ขอรับทุน
2. การพิจารณาให้ทุนไม่รัดกุม
3. นักเรียนที่มีความซื่อสัตย์แต่มีความอายไม่กล้าขอรับทุน
4. ปัญหาเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลที่ใช้ในการพิจารณาให้ทุน

สรุป

การบริการทุนการศึกษาจะช่วยให้แก่นักเรียนบางคนที่มีสติปัญญาสูง แต่ขาดทุนทรัพย์ ได้มีโอกาสได้ศึกษาต่อ ผู้บริหารควรจัดหาทุนให้เพื่อช่วยเหลือแก่นักเรียนที่มีความจำเป็นในด้านทุนทรัพย์ ทุนการศึกษาอาจจัดในรูปของการให้เปล่า เงินยืมเพื่อการศึกษา หรือบริการจัดหางานทำ เงินทุนอาจได้จากรัฐบาลหรือเอกชน การให้ทุนควรพิจารณาอย่างรอบคอบโดยมีคณะกรรมการรับผิดชอบ ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ติดต่อประสานงานกับองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อจัดหาทุนให้เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน

บริการอาหารกลางวัน

ความจำเป็นและประโยชน์

โครงการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียนช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้รับประทานอาหารกลางวันที่ถูกต้องถูกส่วน รู้จักรับประทานอาหารร่วมกับผู้อื่น เหตุผลความจำเป็นที่โรงเรียนต้องจัดบริการอาหารกลางวันในโรงเรียนประมวลได้ดังนี้ (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ 2520 : 39-40)

1. นักเรียนอยู่ไกลโรงเรียน ไม่มีเวลาพอที่จะกลับไปรับประทานอาหารกลางวันที่บ้าน
2. แม่บ้านไม่มีเวลาที่จะทำอาหารกลางวันให้บุตรรับประทานได้
3. นักเรียนบางส่วนนำอาหารไปรับประทานที่โรงเรียน จึงทำให้โรงเรียนต้องจัดสถานที่ไว้ให้นักเรียนได้รับประทานอาหาร
4. ถ้าปล่อยให้ให้นักเรียนได้รับประทานอาหารกลางวันนอกโรงเรียน ย่อมจะทำให้เกิดปัญหาได้หลายประการ

ประโยชน์ของการจัดบริการอาหารกลางวันในโรงเรียน

1. นักเรียนได้รับประทานอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการดี โดยเพียงพอและประหยัด
2. ให้ประโยชน์ทางการศึกษา นักเรียนมีประสบการณ์ด้านการประกอบอาหาร การจำหน่ายอาหาร การรู้จักเลือกบริโภคอาหารที่มีคุณค่า และรู้จักสงวนคุณค่าของอาหาร
3. เปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกนิสัยการบริโภคที่ดีมีมารยาทในการรับประทานอาหารในสังคม
4. โรงเรียนได้มีโอกาสควบคุมในเรื่องคุณภาพและความสะอาดของอาหาร และควบคุมไม่ให้นักเรียนออกไปซื้ออาหารที่ไม่ถูกอนามัยนอกเขตโรงเรียน
5. ส่งเสริมให้ชุมชนได้รับความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการปรุงอาหาร ตลอดจนการเตรียมอาหารที่ถูกหลักอนามัย

การดำเนินการบริการอาหารกลางวันในโรงเรียน

รูปแบบการจัดบริการอาหารกลางวัน

การจัดบริการอาหารกลางวันในโรงเรียนอาจจัดได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับนโยบาย ความพร้อมในต่าง ๆ ความต้องการของนักเรียน ตลอดจนสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน การจัดบริการอาหารกลางวันในโรงเรียนมี 4 รูปแบบ ดังนี้

1. โรงเรียนจัดทำให้แก่นักเรียน

การจัดบริการอาหารกลางวันที่โรงเรียนเป็นผู้จัดทำให้นักเรียนนั้น ถ้าสามารถทำได้จะก่อให้เกิดประโยชน์หลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านโภชนาการและการฝึกมารยาทต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม จะต้องคำนึงถึงปัจจัยประกอบในด้านต่าง ๆ อาทิ การจัดหน่วยงานและตัวบุคคลผู้รับผิดชอบ การเตรียม การเก็บและการบริการอาหาร ตลอดจนอาคารสถานที่

และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น

โรงเรียนที่จะจัดบริการอาหารกลางวันควรจะดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. สํารวจข้อมูลและความพร้อมด้านบุคลากรที่จะดำเนินการ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ สถานที่ จำนวนนักเรียนที่จะเข้ารับบริการ แหล่งผลิตอาหารและสถานที่ที่จะจ่ายอาหาร ตลอดจนแหล่งน้ำใช้ น้ำบริโภค

2. จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการ

3. คณะกรรมการพิจารณาวางแผน เกี่ยวกับ การกำหนดเป้าหมาย วิธีและระบบของการจัดการ กำหนดราคาขาย พิจารณากำหนดตัวบุคคลที่จะรับผิดชอบดำเนินการ กำหนดวิธีการเกี่ยวกับระบบการเงิน การบัญชี ตลอดจนการชี้แจงปัญหาใหญ่เกี่ยวข้องของทราบ

4. ดำเนินการ จัดหากำลังคน กำลังงาน ทุนดำเนินการ วัสดุอุปกรณ์ ที่จำเป็น สถานที่ประกอบอาหาร จำหน่ายอาหาร กำหนดรายการอาหารล่วงหน้า กำหนดเวลา วิธีเกี่ยวกับการบริการและการจัดซื้อ ตลอดจนการกำหนดเวลาจ่ายอาหาร การเปิด-ปิดการบริการ

เกี่ยวกับการดำเนินการงานบริการอาหารกลางวันในโรงเรียนนั้น มีวิธีดำเนินการดังนี้

1. บุคคลที่จะดำเนินงานควรมีความรู้ในเรื่องโภชนาการและการประกอบอาหาร

2. อาคารสถานที่สำหรับประกอบอาหารต้องคำนึงถึงความสะอาดความสะดวกสบาย เครื่องใช้ประกอบอาหาร ควรใช้เครื่องประกอบอาหารที่ทนทานเหมาะสม

3. การเงินต้องเป็นระบบ มีคณะกรรมการเก็บรักษาและจ่ายเงิน พร้อมทั้งเป็นผู้กำหนดราคาจำหน่ายที่เหมาะสม และเป็นธรรมกับนักเรียน

4. การจัดรายการอาหาร ต้องคำนึงถึง ความสอดคล้องกับท้องถิ่นด้วย

5. การประกอบอาหาร การเลี้ยงอาหาร ควร มีเทคนิควิธีการและ
ความสะอาดที่เหมาะสม

6. วิธีการบริการอาหาร ควรเป็นแบบช่วยตัวเองจะสะดวกและเหมาะสม

การบริการแบบช่วยตนเองมีประโยชน์อย่างไร

ประโยชน์ของการบริการแบบช่วยตนเองมีประโยชน์ ดังนี้

1. ไม่เปลืองแรงงาน ใช้คนเสิร์ฟประจำที่โต๊ะเพียง 3-4 คนเท่านั้น
2. ฝึกให้นักเรียนได้รู้จักช่วยเหลือตนเอง
3. ครูสามารถควบคุมได้สะดวกและง่ายต่อการอบรม เรื่องรับประทานอาหาร
4. สะดวก รวดเร็ว เพราะมีการเข้าแถวและมีวัฒนธรรมดี

หน้าที่ของผู้บริหารในการจัดบริการอาหารกลางวันแบบโรงเรียนจัดทำให้นักเรียน มีอะไรบ้าง?

ในการจัดบริการอาหารกลางวันแบบโรงเรียนจัดทำให้นักเรียนนั้น หน้าที่ของผู้
บริหาร ควรมีดังนี้

1. กำหนดตัวผู้รับผิดชอบ
2. จัดหาเครื่องใช้ให้เพียงพอ
3. ควบคุมการเงิน
4. กำหนดเวลารับประทานอาหารและวิธีแจกจ่ายอาหาร
5. จัดผู้ควบคุมการรับประทานอาหารของนักเรียน

การจัดบริการอาหารกลางวันแบบโรงเรียนจัดทำให้นักเรียนที่มีปัญหาและอุปสรรค อย่างไรบ้าง

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดบริการอาหารกลางวันแบบโรงเรียนจัดทำให้นักเรียนที่มีปัญหาและอุปสรรค ซึ่งพอประมวลได้ดังนี้

1. ขาดบุคลากรที่มีประสบการณ์และความรู้ด้านโภชนาการ
2. ขาดแคลนสถานที่ในการดำเนินงาน เช่น ซากครว ซากโรงอาหาร เป็นต้น
3. วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นมีไม่เพียงพอ เช่น ซากเครื่องใช้ในการหุงต้มและเครื่องใช้
ในการบริการต่าง ๆ เป็นต้น
4. วัสดุคิบ ประกอบอาหารมีราคาแพงและอาหารบางประเภทไม่ถูกหลักโภชนาการ
5. ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร
6. ผู้เกี่ยวข้องไม่เต็มใจทำงานและไม่ให้ความร่วมมือ
7. ขาดเงินทุนหมุนเวียน
8. อุปสรรคใหญ่ที่สุดอยู่ที่ผู้ใช้บริการหรือนักเรียน

2. การจัดบริการอาหารกลางวันแบบนักเรียนจัดทำอาหารเอง

เนื่องจากนักเรียนต้องเรียนวิชาเกษตรกรรมศาสตร์อยู่แล้ว ดังนั้น โรงเรียนอาจสนับสนุนให้จัดทำอาหารกันเองโดยการหมุนเวียนผลัดเปลี่ยนกันและอยู่ในความดูแลของครูอาจารย์ การจัดดำเนินการแบบนี้ควรปฏิบัติดังนี้

1. ครูคอยให้คำแนะนำ ควบคุมให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย
2. ครูต้องควบคุมเรื่องการปรุงอาหาร
3. โรงเรียนให้การสนับสนุนเรื่องทุนและอุปกรณ์
4. นักเรียนผลัดเปลี่ยนกันทำอาหาร
5. ราคาควรให้ยอมเยาพอสมควร

3. การจัดบริการอาหารกลางวันแบบจ้างหรือให้ผู้อื่นมาขาย

โรงเรียนโดยทั่วไปนิยมจัดบริการอาหารกลางวันแบบจ้างหรือให้ผู้อื่นมาขาย และเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนมากที่สุด โรงเรียนจะต้องควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดและเข้มงวดกวดขันในเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. คุณภาพและประเภทของอาหาร
2. ควบคุมราคา
3. ความสะอาดของอาหาร ภาชนะ เครื่องใช้ตลอดจนการแต่งกายของผู้ขายด้วย
4. ครูเวรควบคุมและให้คำแนะนำเรื่องทั่ว ๆ ไป

ในการจัดบริการอาหารกลางวันแบบจางหรือให้ผู้อื่นมาขายนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทและหน้าที่อย่างไร?

การจัดบริการอาหารกลางวันแบบให้พ่อค้าแม่ค้าเข้ามาขายนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. จัดหาสถานที่สำหรับการจำหน่ายอาหาร
2. ควบคุมดูแลในด้านต่าง ๆ เช่น คุณภาพของอาหาร ความสะอาดด้านต่าง ๆ ราคาจำหน่าย เป็นต้น
3. กำหนดเวลาจำหน่ายให้แน่นอน
4. กำหนดวิธีการรักษาความสะอาดสถานที่

การจัดบริการอาหารกลางวันแบบจางหรือให้ผู้อื่นมาขายนั้น มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดบริการอาหารกลางวัน แบบจางหรือให้ผู้อื่นมาขายมีปัญหาและอุปสรรคในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดจำหน่ายอาหารโดยตรง เช่น คุณภาพ ความสะอาด การควบคุม เป็นต้น
2. ปัญหาเกี่ยวกับเกณฑ์การตัดสินว่าใครควรจะมีสิทธิมาขาย
3. ปัญหาการควบคุมปริมาณและคุณภาพอาหาร
4. ปัญหาเกี่ยวกับการเก็บผลประโยชน์ตอบแทน

4. นักเรียนนำอาหารมารับประทานเอง

นักเรียนอาจนำอาหารมารับประทานเองที่โรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนควรดำเนินการต่าง ๆ ดังนี้

1. จัดครูคอยดูแลและช่วยแนะนำนักเรียน
2. จัดเตรียมโต๊ะอาหาร
3. เตรียมน้ำดื่ม น้ำใช้
4. เตรียมที่เก็บภาชนะใส่อาหาร
5. จัดทำที่ล้างมือ หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ

เป้าหมายหลักของการจัดบริการอาหารกลางวันในโรงเรียนไม่ว่ารูปแบบใดก็ตาม คือ การจัดหาอาหารที่มีประโยชน์ให้กับนักเรียน เสริมสร้างให้นักเรียนมีสุขภาพอนามัยดีอันจะเป็นประโยชน์ทั้งส่วนตัวของนักเรียนเองและเป็นผลกระทบโดยตรงต่อการเรียนการสอนและความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติในส่วนรวมด้วย

บริการคานนันทนาการ

การนันทนาการเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ ด้วยการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ตามความสนใจและด้วยใจสมัคร นันทนาการเป็นการทำให้คนเราแสดงความรู้สึกเปลี่ยนแปลง มีผลโดยตรงต่อสุขภาพจิตและอาจเป็นผลโดยทางอ้อมต่อสุขภาพทางร่างกายด้วย

เพราะเหตุใดจึงจำเป็นต้องจัดบริการค่านันทนาการ

นันทนาการช่วยให้มนุษย์มีความสุขและความพอใจในปัจจุบันความจำเป็นและความสำคัญของการจัดนันทนาการมีมากขึ้น ทั้งนี้ เป็นเพราะความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขของมนุษย์ ดังนี้

1. ความเปลี่ยนแปลงฐานะของครอบครัว พ่อแม่ ต้องออกทำงานนอกบ้าน เด็กมีอิสระมาก
2. ความหนาแน่นของประชากร ก่อให้เกิดความแออัด สับสน วุ่นวาย สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม
3. ปัญหาคนว่างงานเพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา
4. สิ่งยั่วยุใจเกิดขึ้นมากมายทำให้เด็กใช้เวลาว่างไปในทางที่ไม่สมควร

โรงเรียนจะสามารถจัดกิจกรรมนันทนาการได้อย่างไรบ้าง

กิจกรรมนันทนาการที่โรงเรียนสามารถเลือกจัดได้ อาจประมวลได้ดังนี้

1. กิจกรรมนันทนาการด้านกีฬา
2. กิจกรรมนันทนาการด้านศิลปดนตรี
3. กิจกรรมนันทนาการด้านทัศนศึกษา
4. กิจกรรมนันทนาการด้านค่ายพักแรม
5. กิจกรรมคานงานอดิเรก
6. กิจกรรมทางสังคม

ในการจัดบริการค่านันทนาการผู้บริหารมีหลักและแนวทางในการพิจารณาดำเนินการอย่างไรบ้าง

ในการจัดบริการค่านันทนาการนั้น ผู้บริหาร ควรมีหลักในการพิจารณาดำเนินการดังนี้

1. กิจกรรมนั้นกระทำได้ในเวลาว่างหรือไม่
2. ให้ประโยชน์หรือให้โทษต่อร่างกายและจิตใจอย่างไร
3. ความเหมาะสมของกิจกรรมที่มีต่อนักเรียน
4. ความสามารถและความถนัดของนักเรียน
5. เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

การจัดบริการค่านันทนาการในโรงเรียนมีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง

ปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดบริการค่านันทนาการในโรงเรียนมีดังนี้

1. ผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องขาดความรู้ความเข้าใจ ไม่เห็นความสำคัญความจำเป็นของการจัดบริการค่านันทนาการ และไม่ทราบว่าจะจัดดำเนินการอย่างไร
2. ขาดผู้รับผิดชอบ
3. ขาดความร่วมมือจากบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ของโรงเรียน
4. กิจกรรมนันทนาการมีไม่กว้างขวางเพียงพอกับความต้องการของนักเรียน
5. ขาดงบประมาณในการดำเนินงาน

บริการรับ-ส่งนักเรียน

เนื่องจากในปัจจุบันโรงเรียนในส่วนกลางได้ขยายไปสู่ชานเมืองเป็นจำนวนมาก หรือแม้แต่โรงเรียนในส่วนภูมิภาคก็อยู่ห่างไกลจากชุมชน ดังนั้น การจัดบริการรับส่งนักเรียน จึงมีความจำเป็นและมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนอาจดำเนินการจัดบริการ โดยใช้รถยนต์ของโรงเรียน จ้างหน่วยงานต่าง ๆ หรือเอกชน หรือให้เอกชนจัดโดยโรงเรียนคอยควบคุมดูแล

การจัดบริการรับส่งนักเรียนมีประโยชน์อย่างไร

ถ้าหากโรงเรียนสามารถจัดบริการรับส่งนักเรียนได้จะก่อให้เกิดประโยชน์ในหลาย ๆ ด้านดังนี้

1. นักเรียนได้รับความสะดวกปลอดภัย และมาตรงเวลา
2. สามารถควบคุมความประพฤติของนักเรียนได้
3. สามารถใช้รถเพื่อกิจการอื่น ๆ ได้
4. ช่วยฝึกให้นักเรียนมีความตรงต่อเวลา
5. ช่วยแก้ปัญหาที่จอดรถในโรงเรียน

การจัดบริการรับส่งนักเรียนมีปัญหาอะไรบ้าง

1. ปัญหาหลัก คือ โรงเรียนมีรถไม่เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน
2. ปัญหาเกี่ยวกับความร่มมือจากหน่วยงานและเอกชน
3. ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการ
4. ปัญหาเกี่ยวกับความสะดวกและความปลอดภัย

ผู้บริหารควรมีบทบาทและหน้าที่เกี่ยวกับการจัดบริการรับส่งนักเรียนอย่างไร?

การจัดบริการรับส่งนักเรียนนั้นผู้บริหารควรมีบทบาทและหน้าที่ดังนี้

1. ติดตามประสานงานขอความร่วมมือและผลักดันให้บุคคลต่าง ๆ เห็นความจำเป็นและความสำคัญของการจัดบริการรับส่งนักเรียน
2. ดำเนินการประชุมคณะกรรมการทุกระดับ ให้เข้าใจตรงกันในเรื่องนโยบาย ความมุ่งหมายและวิธีดำเนินการ
3. กำหนดรับผิดชอบในระดับโรงเรียน
4. จัดประชุมผู้ปกครองคณะนักเรียนเจ้าของรถเพื่อทำความเข้าใจในเรื่องของนโยบาย

บริการรักษาความปลอดภัยในโรงเรียน

โอกาสที่นักเรียนจะได้รับอุบัติเหตุในโรงเรียนนั้นมีมาก ทั้งนี้ เพราะนักเรียนต้องอยู่ในโรงเรียนวันหนึ่ง ๆ เป็นระยะเวลาอันยาวนาน ประกอบกับลักษณะเฉพาะของนักเรียนที่มีความซุกซนอยากกรู้อยากเห็น และยังสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ไม่อยู่ในสภาพที่เรียบร้อยปลอดภัยด้วยแล้ว ก็ยิ่งจะก่อให้เกิดอุบัติเหตุต่าง ๆ ได้ง่าย โรงเรียนจะต้องถือว่า การจัดบริการรักษาความปลอดภัยในโรงเรียนเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง

การจั้บบริการรักษาความปลอดภัยในโรงเรียนมีวิธีการอย่างไร

การจั้บบริการรักษาความปลอดภัยในโรงเรียน มีวิธีการจั้บดังนี้

1. ให้ความรู้เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย
2. การจั้บลั้งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้มั่นคงปลอดภัย
3. การจั้บบริการความปลอดภัยแก่นักเรียน
4. การสร้าง ความสัมพันธ์กับชุมชนเรื่องความปลอดภัย

บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในการจั้บบริการรักษาความปลอดภัยในโรงเรียนมี้อย่างไร

1. กำหนดนโยบาย ระเบียบปฏิบัติ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุและรักษาความปลอดภัยในโรงเรียน
2. จั้บตั้งคณะกรรมการรักษาความปลอดภัยของโรงเรียน
3. ให้ความสนับสนุนในค่านบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และงบประมาณ
4. ติดต่อประสานงานขอความร่วมมือช่วยเหลือสนับสนุน จากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
5. สร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและผู้ปกครอง

บริการคานสื่อสาร

นักเรียนอาจมีความจำเป็นต้องติดต่อกับบุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ภายนอกโรงเรียนดังนั้นเพื่อความสะดวกของนักเรียนผู้บริหารโรงเรียนอาจจัดดำเนินการต่าง ๆ ดังนี้

1. ติดตั้งตู้ไปรษณีย์หน้าโรงเรียน
2. ติดต่อกับไปรษณีย์เคลื่อนที่มาบริการที่โรงเรียน
3. จัดเจ้าหน้าที่ไปรับจดหมายและพัสดุจาก ไปรษณีย์เองเพื่อนำมาจ่ายให้นักเรียนตามกำหนดเวลา

บริการคานสื่อสารนี้ ถึงแม้ว่าจะเป็นกาเพิ่มภาระให้กับโรงเรียนก็ตาม แต่ก็ก่อให้เกิดประโยชน์ในหลาย ๆ ด้าน อยากราบว่าบริการคานสื่อสารมีประโยชน์อย่างไรบาง

บริการคานสื่อสารที่จัดขึ้นในโรงเรียนก่อให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1. ให้ความสะดวกแก่นักเรียนโดยไม่ต้องไปไปรษณีย์เอง
2. ควบคุมและติดตามผลการติดต่อของนักเรียน
3. ทราบฐานะการเงินของนักเรียน
4. เรียนรู้ในการปฏิบัติงานเมื่อได้รับบริการจากผู้อื่น

การจัดบริการศิษย์เก่า

ศิษย์เก่าของโรงเรียนนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างสนับสนุนความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียนเป็นอย่างมาก

สมาคมศิษย์เก่าและศิษย์เก่าจะสามารถช่วยเหลือโรงเรียนได้อย่างไรบ้าง?

สมาคมศิษย์เก่าและศิษย์เก่าอาจช่วยเหลือโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. สร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม
2. ให้การสนับสนุนช่วยเหลือในด้านการจัดหาทุนการศึกษาให้กับนักเรียนปัจจุบัน
3. สนับสนุนช่วยเหลือในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน
4. จัดสร้างอาคารเรียนหรืออาคารประกอบต่าง ๆ ให้
5. ช่วยสนับสนุนงานแนะแนว โดยเฉพาะการแนะแนวด้านเรียนต่อและอาชีพ
6. ช่วยเสนอแนะนโยบายเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน

การที่ศิษย์เก่าหรือสมาคมศิษย์เก่าจะให้การสนับสนุนร่วมมือกับโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ไດนนี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับขอมูลข่าวสารความร่วมมือจากโรงเรียนด้วย อยากทราบว่าผู้บริหารโรงเรียนควรจัดดำเนินการอย่างไร?

บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับบริการศิษย์เก่ามีดังนี้

1. ติดต่อประสานงานกับสมาคมศิษย์เก่าหรือศิษย์เก่าเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวหรือความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน
2. จัดทำและอำนวยความสะดวกให้ความร่วมมือในการจัดทำทะเบียนศิษย์เก่าให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ
3. จัดสถานที่และบริการในการจัดที่ทำงานของตัวแทนศิษย์เก่าหรือสมาคมศิษย์เก่าในกรณีที่ยังไม่มีสถานที่โดยเฉพาะของตนเอง

4. ให้อำนาจหน้าที่ของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสมาคมศิษย์เก่า
5. กระตุ้นให้ศิษย์เก่าสนใจโรงเรียนของตน
6. ปลุกฝังให้ศิษย์เก่าได้มีความซาบซึ้งและชื่นชมในสถาบันเก่าของตน
7. ขอขอเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงโรงเรียนจากตัวแทนศิษย์เก่าหรือสมาคมศิษย์เก่า
8. ชักชวนให้ศิษย์เก่าได้มีส่วนร่วมสร้างความเจริญให้กับสถาบันเก่าของตน

เก่า

การจัดรณาคาของโรงเรียน

การจัดจำหน่ายอุปกรณ์การเรียนการสอนหนังสือแบบเรียน เครื่องเขียน ตลอดจนเครื่องใช้ที่จำเป็นสำหรับนักเรียนนั้น โรงเรียนน่าจะจัดเป็นบริการให้กับนักเรียน ซึ่งอาจจัดในรูปแบบของร้านค้าตามปกติหรือจัดในรูปแบบของสหกรณ์โรงเรียน

การจัดรณาคาของโรงเรียนจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างไรบ้าง?

การจัดรณาคาของโรงเรียนมีประโยชน์ดังนี้

1. อำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนในการจัดหาอุปกรณ์การเรียน
2. ช่วยนักเรียน และผู้ปกครองในด้านการประหยัด
3. ช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ในด้านการซื้อขายและด้านอื่น ๆ ให้กับนักเรียน
4. ผลกำไรอันพึงมีโรงเรียนจะนำกลับมาใช้เพื่อประโยชน์ของนักเรียนเอง

การจัดร้านค้าของโรงเรียนหรือการดำเนินการในรูปของสหกรณ์โรงเรียนนั้น มี ปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง?

การจัดร้านค้าของโรงเรียนหรือการดำเนินการในรูปของสหกรณ์โรงเรียนนั้น มัก จะพบกับปัญหาต่าง ๆ เช่น

1. ปัญหาด้านการควบคุมการเงินและสินค้าต่าง ๆ
2. ปัญหาเรื่องการจัดหาสินค้า
3. ปัญหาเรื่องผู้ดำเนินการ สถานที่ และการดำเนินการ

ผู้บริหารมีส่วนสำคัญในการจัดบริการร้านค้าของโรงเรียน อยากทราบว่าผู้บริหาร ควรมีบทบาทและหน้าที่อย่างไร?

ในการจัดบริการร้านค้าของโรงเรียนนั้นผู้บริหารควรมีบทบาทและหน้าที่ดังนี้

1. กำหนดนโยบายและให้การสนับสนุน
2. จัดหาสถานที่ บุคคล และเครื่องใช้ที่จำเป็น
3. กำหนดผู้รับผิดชอบอาจเป็นบุคคลหรือคณะบุคคลให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และความจำเป็น
4. ประสานงานกับหน่วยงานสถาบันร้านค้าต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัด ดำเนินงานในด้านนี้

บริการการ เรียนรักษาดินแดนและการยกเว้นการเข้ารับราชการทหาร

การ เรียนรักษาดินแดนมีประโยชน์อย่างไรบ้าง

การ เรียนรักษาดินแดนก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งในส่วนตัว นักเรียนและส่วนรวมดังนี้

1. นักเรียนได้รับการยกเว้นการเข้ารับราชการทหาร ในขณะที่เป็นนักเรียน
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนชายเรียนรู้อันถึงระเบียบวินัยชีวิตการเป็นทหาร
3. เปิดโอกาสให้นักเรียนชายฝึกการเป็นผู้นำ
4. นักเรียนหญิงที่สมัครเรียน วิชารักษาดินแดน จะได้รับสิทธิพิเศษบางประการ

ถ้าหากมีความประสงค์ที่จะเข้ารับราชการทหาร เช่น การเข้าเรียนวิชาพยาบาล เป็นต้น

ในปัจจุบันมีผู้ประสงค์จะ เรียนรักษาดินแดนเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับต้องใช้วันธรรมดาระหว่างสัปดาห์ เรียนรักษาดินแดนอันเป็นเหตุให้เกิดปัญหาต่าง ๆ อย่างทราบว่าเป็นปัญหาเกี่ยวกับการ เรียนรักษาดินแดนมีอย่างไรบ้าง

ปัญหาเกี่ยวกับการ เรียนรักษาดินแดนมีดังนี้

1. โรงเรียนต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตารางสอนเพื่อให้สอดคล้องกับการไปเรียนรักษาดินแดนของนักเรียน
2. ถ้านักเรียนต้องเรียนรักษาดินแดนในวันหยุด หรือตอนปิดภาคเรียน ทำให้นักเรียนไม่มีเวลาพักผ่อน
3. การเรียนรักษาดินแดนเป็นการเพิ่มภาระให้กับนักเรียน อาจทำให้เสียผล การเรียนปกติได้

การให้บริการการเรียนรักษาดินแดนนี้ผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทและหน้าที่ อย่างไร?

ดังนี้

บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในการให้บริการการเรียนรักษาดินแดน

1. กำหนดครูอาจารย์เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการในค่านนี้
2. ให้บริการความสะดวก แก่ทั้งเรียนใน เรื่องการเรียนรักษาดินแดนและการ
ผอนผันการเช่ารับราชการทหาร
3. ให้ความร่วมมือในการจัดหาห้องเรียน สถานที่เพื่อการเรียนรักษาดินแดน
4. ติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อรับทราบนโยบาย แนวปฏิบัติ
และการจัดดำเนินการในด้านต่าง ๆ
5. ประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบถึงผลดี นโยบาย การจัดการเรียนรักษาดินแดน
เพื่อที่ผู้ปกครองจะได้มีความเข้าใจและให้การสนับสนุน

การจัดบริการส่งเสริมและสวัสดิการนักเรียนนั้นโรงเรียนอาจเลือกจัดดำเนินการให้เหมาะสมสอดคล้องสนองตอบสภาพความจำเป็นและความต้องการของนักเรียน บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องโดยทั่วไป อยากทราบว่า หลังจากที่นักศึกษาได้ศึกษาการจัดบริการส่งเสริมและสวัสดิการนักเรียนแล้ว นักศึกษาได้แนวคิดสำคัญอย่างไรบ้าง?

การจัดบริการและสวัสดิการนักเรียน เช่น บริการอาหารกลางวัน บริการค่านันทนาการ บริการรักษาความปลอดภัยในโรงเรียน เป็นต้น นั้น โรงเรียนอาจเลือกจัดให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานภาพของสถานศึกษา นักเรียน ปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ ตลอดจนสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้เกี่ยวข้องควรจะได้ศึกษาหาความรู้เพื่อให้เข้าใจ และสามารถตัดสินใจจัดบริการต่าง ๆ ได้ อย่างถูกต้องเหมาะสมสอดคล้องสนองตอบสภาพความจำเป็นและความต้องการของนักเรียนบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั่วไป สิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดบริการเหล่านี้คือ ความจำเป็นที่ต้องจัด ประโยชน์ หลักการและเหตุผล รูปแบบ การดำเนินงาน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ด้วย